

DEN SVENSKA MYNTHISTORIEN

VIKINGATIDEN
ca 995–1030

Sigtunamyntningen i ny belysning

Att man tillverkade mynt i Sigtuna under vikingatiden har mycket länge varit känt. Kungarnas namn, Olof och Anund, står att läsa på mynten, liksom namnet Sigtuna. Men den allra största delen av sigtunamyntningen är anonym. Mynten saknar begriplig text. I den nya boken beskrivs för första gången sigtunamyntningen i dess helhet.

Bokomslaget visar några karaktäristiska mynt. Myntet överst till vänster är ett typiskt Olof "Skötkonung"-mynt, med texten Olof (Olaf) rex an Situn. Det kan dateras till slutet av 990-talet. Myntet längst ner till höger har texten Anund rex Si och är präglat på 1020-talet. De fyra mynten däremellan är exempel på den stora mellanliggande och anonyma myntningen från tiden ca 1000–1020. Särskilt intressant är myntet längst till vänster i nedre raden. Avtryck av samma mynt-

stampar som präglat myntets båda sidor har hittats vid arkeologisk utgrävning 1990 av "Kung Olofs mynthus" nära Stora gatan i Sigtuna, ett ultimatum bevis på att detta mynt, med helt obegriplig text, är tillverkat i Sigtuna.

Genom nya forskningsmetoder står det numera klart att mynthuset i Sigtuna har haft mycket nära kontakter med mynthuset i Lund. Och inte nog med det. Säkra spår leder tvärs över Nordsjön till städer som York och Dublin. Myntstampar tillverkade på de brittiska öarna har använts både i Lund och Sigtuna. I Sigtuna har även falskmyntning förekommit.

Vikingatiden var en silverålder. Man betalade med vägt silver – det rådde "viktekonomi". Mynt tillverkade med samma par stampar kunde ha mycket varierande vikt. Många mynt var fyrkantiga – det var enklare att tillverka ett fyrkantigt mynt än ett runt. Men ett nytt betalningssystem, "penningekonomi", var på frammarsch. I en penningekonomi betalade man med pennningar med ett fastställt värde. Mynten behövde inte längre vägas. Sigtuna befinner sig just i skärningspunkten mellan de två systemen. I Anunds sparsamma myntning på 1020-talet kan man spåra ansatser till penningekonomi. Men redan omkring 1030 slutar myntningen.

I boken finns en ledande idé: forntidens människor var lika intresserade av sin egen ekonomi som vi är i dag. De var både sparsamma och misstänksamma. Se på de tre mynten i nedre raden på omslaget. De är böjda och hackade. Under viktekonomens tid gällde det att noga pröva silvrets kvalitet.

Den Svenska Mynthistorien – Vikingatiden ca 995-1030 kommer ut i början av mars.
Ordinarie pris 395 kr. Medlemspris 345 kr (medlemmar i Svenska Numismatiska Föreningen och i Samfundet Kungl. Myntkabinettets Vänner).
Försäljningsställen: Kungl. Myntkabinettets museibutik tel. 08-5195 5304 och Svenska Numismatiska Föreningens kansli tel. 08-667 55 98.